

KPI bo 21. januarja 1961 slavila 40-letnico svojega obstoja. Proslavite ta zgodovinski dogodek s tem, da vstopite v njene vrste!

ENOTNOST je pogoj za nadaljnje napredovanje

Po temeljiti preučitvi izjav upravnih volitev na Tržaškem ozemlju je, za demokracijo gibanje in za slovensko ljudstvo važno ugotoviti zmago naprednih list vseh podeželskih občin. Medtem, je važno v tem, da je enotnost nastopom omagal naprednih sil bila zagotovljena zmaga in ohranitev demokratičnih uprav teh občin.

Koliko si je Krščanska demokracija prizadevala da bi zmagala v devinsko-nabrežinski občini, za kar je vabila celo svojo posebno načrtno politiko. Iste cilje je več ali manj očitno sledovala tudi v pogledu italijanskih občin. Njeni pravki celo izjavljali, da so pripravljeni žrtvovati tudi dober pridobitve na nekaterih področjih, samo, da bi pridobili zase devinsko-nabrežinsko občino.

Dobro vemo, da ni bil cilj krščanske demokracije kot politični skupnosti in italijanskim množicam na Tržaškem, in da prav v tem ti dve politični manevri. Krščanska demokracija je težila po tem, da okrne slovensko skupnost in si pridobi to slovensko občino, da bi ji to služilo v dokaz, da Slovenci pripirajo njeno stranko in družijo z njo. Toda če bi to bilo zgodilo, bi bili posledice nosili seveda Slovenci in vse demokratično občinstvo te občine.

Značilnost teh volitev je bila, da je Krščanska demokracija, kljub vsem porokom in prizadevanjem, prav v devinsko-nabrežinski občini doživela poraz, skupaj z drugimi nacionalističnimi in protiljudskimi strankami. Isto usodo pa je Krščanska demokracija, skupaj s svojimi privrasci, doživela tudi v dolinski in zgornji občini, kjer sta prav tako zmagali domači enotni demokratični listi, četudi celo nekateri slovenski volivci, ki so pod vplivom katoliškega glasu, oddali svoje glasove listi Krščanske demokracije.

V Miljah je slovensko in italijansko napredno občinstvo volilo za listo KP, ki je tokrat prejela skupno 29 glasov ter tako preprečila KD in fašistom, da bi polastili tamkajšnje občinske uprave. Lista Frau-je prejela okrog 300 glasov, več kot pa na občinskih volitvah leta 1956.

Povsem jasno je, da bo tako Krščanska demokracija kot druge, njeje naklonjene stranke, tudi po porazu, ki so ga doživeli, nadaljevale s sedanjo politiko in z namenom, da bi sprejele obstoječe razmerje političnih sil na teh področjih. Poleg pozitivnih rezultatov, ki so bili doseženi v podeželskih občinah, so v letošnje upravne volitve pokazale, kakšno je sedanje stanje političnega položaja. V devinsko-nabrežinski občini je skupna Občinska lista prejela 1989 glasov, do-je lista Krščanske demokracije prejela le okrog 75 glasov. Kljub temu pa ta stranka kot taka najpogostejša politična skupina, je v opoziciji v tej občini. V dolinski občini je zmagala Občinska demokracija lista, ki je prejela 1742 glasov. Slovenska lista je osvojila Krščansko demokracijo ter prejela 499 glasov. Tudi v zgornji občini zmagala Lista občinske demokracije enotnosti. Ta prejela 447 glasov. Slovenska lista je dobila 210 glasov. Krščanska demokracija, pa 70 glasov. Tako v obeh kot v Zgoniku ni Krščanska demokracija uspela oslati svojih predstavnikov občinski svet.

V navedenih številkah ti ključno vprašanje za nadaljnji korak v sedanjem procesu splošnega političnega premika na levo, ki je bil mezen s skupnim sodelovanjem naprednih političnih sil proti najnevarnejšemu neprotniku delovnega ljudstva in slovenske skupnosti,

MARIJA BERNETIC

Ob obisku jugoslovanskega zunanjega ministra v Rimu

- Vprašanje slovenske skupnosti, ki živi v Italiji ne sme biti v ozadju pri političnih razgovorih
- Za dejansko izboljšanje med obema državama se bori tisti, ki se, kot naša Partija, bori za popolno enakopravnost pravic Slovencev in Italijanov

V trenutku, ko gre naš list v tisk, so se v Rimu pričeli politični razgovori med jugoslovanskim ministrom za zunanje zadeve Popovićem in predstavnikoma italijanske vlade. To srečanje ministra Popovića z italijanskimi državniki so pozdravili tako v Jugoslaviji kot v Italiji. Tisk v obeh državah je posvetil temu političnemu dogodku veliko pozornosti in to tudi zato, ker je to prvo tovrstno italijansko-jugoslovansko srečanje na tako visoki ravni.

Rimske razgovore spremljamo s tem večjo pozornostjo tudi v naši deželi, ker je izboljšanje odnosov med obema državama, tako na političnem, kot na gospodarskem in kulturnem področju bistveni pogoj za življenje tukajšnjega obmejnega prebivalstva. Naša Partija je trdila in trdi tudi danes, da mora biti naše mesto most in življenjsko središče za izboljšanje odnosov med obema mejnima državama ter za prijateljstvo med italijanskimi in jugoslovanskimi narodi. Danes, ko te koncepte ponavljajo z vseh strani, četudi se pri tem uporablja priložnostno in vjužnostno izrazoslovje, ki je običajno pred vsakim srečanjem na mednarodni ravni, smo mi prvi, ki z zadovoljstvom pozdravljamo to srečanje in želimo, da bi dobri nameni postali stvarnost ter da bi to srečanje rodilo konkretne sadove.

Mnogo je problemov, o katerih bodo razpravljali v Rimu. Mi navajamo te probleme, izhajajo iz informacij, ki jih je objavil tisk na predvečer tega srečanja. To so problemi, ki imajo široki, mednarodni značaj in bilateralni problemi, ki se tičejo specifičnih odnosov med obema državama na gospodarskem in kulturnem področju ter problemi, ki so v zvezi z jezikovnimi manjšinami.

Problemi slovenske etnične skupnosti

Govori se o ozemeljski razmejitvi med Italijo in Jugoslavijo, o razmejitvi v tržaškem zalivu, tudi v zvezi s sporazumom o ribolovu, o kreditu v znesku 35 milijonov dolarjev, ki naj bi jih dala Italija Jugoslaviji (ki je zaprosila Mednarodni denarni sklad za kredit v znesku 360 milijonov dolarjev).

Na teh upravnih volitvah so razni krogi računali na politične preizkušnje vseh sil. Če je Krščanska demokracija na Tržaškem napredovala, kar je pripisati določenim činiteljem, je pa v vsedravnem merilu nazadovala, kot je nazadovala na vseh volitvah po letu 1948. Na volitvah, ki so se vršile v času med letom 1948-1959 je izgubila okrog 6% glasov in na sedanjih volitvah nadaljnji milijon glasov. Nedvomno je, da je eden izmed poglavitnih razlogov za to nazadovanje prav konservativna politika, ki jo vodi ta stranka.

KPI, ki se je tudi na teh volitvah borila proti politiki vladne stranke, za nadaljnji premik splošne politične usmeritve na levo, za okrepitev levitarskih sil, ki jo morajo zahtevati nov politični kurz v korist delovnih množicam, je tudi na teh volitvah napredovala in še bolj utrdila svoj položaj.

Slovensko ljudstvo, ki se zavzema za rešitev svojih problemov, se zaveda, da bo pršlo do uresničitve njegovih pričakovanj in zahtev samo v politični usmeritvi, za katero se bori KPI. Zato je večina Slovencev na Tržaškem ozemlju dala svoj glas Komunistični partiji in se stranki, ki dosledno brani pravice vsega delovnega ljudstva in naše narodne skupnosti še posebej.

Kako je celo sam škof Santin aktivno posegel v volitvi bo nam je zelo govorilo pokazal primer na Opčinah, kjer je bil naložen na volitvah dekan Lepak, ki je bil v zvezi z njegovim obiskom v tamkajšnji župniji. Toda ker smo to dejanje oziroma, se je ob nas obregnil tudi »Katoliški glas«. Ta list je prav tako kot »Vita nova« napadal komuniste, ker so na voličih zahtevali odstranitev križa, ki tudi po zakonih ne spada v volilni sedež. Italijansko glasilo »Katoliški akcij« je šlo celo tako daleč, da je pozivalo sodno oblast, naj, če je mogoče, spravi na zatožno

ključ masovnemu posegu vlade v ta boj in kljub nebrzdani antikomunistični kampanji, v kateri so bili združeni Krščanska demokracija, takomenovane vladne stranke, in desničarji, proti naši Partiji in kljub temu, da se je nadaljevala in še bolj povečala spremene sestava tržaških volivcev, z vključitvijo novih beguncev in ljudi, ki so prišli iz drugih pokrajin Italije.

Neuresničitev ciljev, ki jih je postavila Krščanska demokracija se kaže zelo zlasti v miljski občini, kjer je lista Frauina dosegla absolutno večino; v ponovni ohranitvi občinske uprave v Nabrežini, ki bo tako še nadalje ostala v rokah enotne demokratične razviritve in v čigar sklopu so tako Slovenci kot Italijani; v okretnosti položaja večine v občinah Dolina in Zgonik, kjer bodo še nadalje v rokah enotnih demokratičnih list.

Federalni komite in Federalna kontrolna komisija izražata tonlo pohvalo tovarišem iz Milj za sijajni uspeh, ki so ga dosegli s svojim delovanjem; tovarišem dolinske in drugih občin, ki so dali odločen doprinos za zmago demokratičnih sil in vsem tovarišem, ki so se zavzeli za našo Partijo v tej težki volilni bitki. Topel pozdrav iskrena zahvala naj gre vsem 47.000 volivcem, ki so v 7. novembra izkazali svoje zaupanje Komunistični partiji in njenemu programu.

Federalni komite in Federalna kontrolna komisija vabita vse sekcije, naj čimprej zaključijo temeljito analizo volilnih izidov voliči, ki spona pod njihovo območje, kar jim bo služilo za nadaljnjo učvrstitev sekcij kot središč politične iniciativne in trajne povezave z množicami, tudi v vidiku bodočih volilnih bitk in bitke, ki jo bo vodila spomladi 1961, ko bodo na Tržaškem ozemlju šepatje volitve.

Bistvena naloga v sedanjem položaju je, da se tudi največji delež enotnih borbam za doseg premaknitve na levo, kar so omogočili sedanji volilni izidi in splošno napredovanje KPI v vsaj državi ter da se tako prepreči reakcionarne spletke Tambroni in drugih desničarjev. Na Tržaškem ozemlju pa se še posebej postavlja naloga, ki je danes bolj kot kdaj koli nujna in potrebna, in to je, da se ustvari in ohrani najširša enotnost demokratičnih sil, delavskega razreda in vseh proizvajalnih sil, zato, da se ustavi proces deklasacije, ki je v teku in izsilil uresničitve avtonomije za Trst, v okviru dežele Furlanija-Juljskega krajina ter doseže organski načrt za razvoj našega gospodarstva.

Poskusi povrnitve k takomenovanemu centrizmu v pokrajinski upravi in torej tudi v tržaški občinski upravi, s podporo sil, ki predstavljajo in ščitijo privilegije in politiko velemonopolov, predstavljajo nevarnost za Trst in uveljavljajo politiko, ki je privedla tržaško mesto v hudo krizo, v kateri se nahaja.

Federalni komite in Federalna kontrolna komisija sta ob zaključku svojega zasedanja pozvala vse tovariše, naj pristopijo k vsi vsemu h kampanji za včlanjevanje v Partijo in za vpis novih članov, tako v Partijo kot v Zvezo komunistične mladine, naj delujejo za učvrstitev organizacije naše Partije in mladinske organizacije s tem, da odprejo vrata stotinam in stotinam delavcev in uradnikov, mladincev in žensk, obrtnikov in kmetov, Italijanov in Slovencev, ki so s svojim glasom na volitvah že izkazali zaupanje v Partijo. Ta kampanja ima letos še poseben pomen, saj spada v okvir do stoletnega proslavljanja 40-letnice ustanovitve KPI in ZKMI.

MARIJA BERNETIC

Resolucija tržaškega Federalnega komiteja in Kontrolne komisije KPI

O volilnih izidih in o bodočem delovanju komunistov

Federalni komite in Federalna kontrolna komisija Avtonomne tržaške federacije Komunistične partije Italije, sta po dolgi in temeljiti razpravi, odobrila poročilo, ki ga je podal tovariš Paolo Sema o volilnih izidih dne 6. in 7. novembra na Tržaškem ozemlju in o perspektivah delovanja tržaških komunistov.

Analiza izida pokrajinskih volitev in primerjavi z izidi prejšnjih volitev, potrjuje uspeh, ki ga je dosegla Komunistična partija, ki je prejela okrog 7000 glasov več kot na pokrajinskih volitvah leta 1956, upoštevajoč, da so tedaj nastopili skupno KPI in PSI in da se tedaj niso udeležile volitev razne stranke ali gibanja, ki pa so tokrat nastopile na volilni po-

kljub masovnemu posegu vlade v ta boj in kljub nebrzdani antikomunistični kampanji, v kateri so bili združeni Krščanska demokracija, takomenovane vladne stranke, in desničarji, proti naši Partiji in kljub temu, da se je nadaljevala in še bolj povečala spremene sestava tržaških volivcev, z vključitvijo novih beguncev in ljudi, ki so prišli iz drugih pokrajin Italije.

Neuresničitev ciljev, ki jih je postavila Krščanska demokracija se kaže zelo zlasti v miljski občini, kjer je lista Frauina dosegla absolutno večino; v ponovni ohranitvi občinske uprave v Nabrežini, ki bo tako še nadalje ostala v rokah enotne demokratične razviritve in v čigar sklopu so tako Slovenci kot Italijani; v okretnosti položaja večine v občinah Dolina in Zgonik, kjer bodo še nadalje v rokah enotnih demokratičnih list.

Federalni komite in Federalna kontrolna komisija izražata tonlo pohvalo tovarišem iz Milj za sijajni uspeh, ki so ga dosegli s svojim delovanjem; tovarišem dolinske in drugih občin, ki so dali odločen doprinos za zmago demokratičnih sil in vsem tovarišem, ki so se zavzeli za našo Partijo v tej težki volilni bitki. Topel pozdrav iskrena zahvala naj gre vsem 47.000 volivcem, ki so v 7. novembra izkazali svoje zaupanje Komunistični partiji in njenemu programu.

Federalni komite in Federalna kontrolna komisija vabita vse sekcije, naj čimprej zaključijo temeljito analizo volilnih izidov voliči, ki spona pod njihovo območje, kar jim bo služilo za nadaljnjo učvrstitev sekcij kot središč politične iniciativne in trajne povezave z množicami, tudi v vidiku bodočih volilnih bitk in bitke, ki jo bo vodila spomladi 1961, ko bodo na Tržaškem ozemlju šepatje volitve.

Bistvena naloga v sedanjem položaju je, da se tudi največji delež enotnih borbam za doseg premaknitve na levo, kar so omogočili sedanji volilni izidi in splošno napredovanje KPI v vsaj državi ter da se tako prepreči reakcionarne spletke Tambroni in drugih desničarjev. Na Tržaškem ozemlju pa se še posebej postavlja naloga, ki je danes bolj kot kdaj koli nujna in potrebna, in to je, da se ustvari in ohrani najširša enotnost demokratičnih sil, delavskega razreda in vseh proizvajalnih sil, zato, da se ustavi proces deklasacije, ki je v teku in izsilil uresničitve avtonomije za Trst, v okviru dežele Furlanija-Juljskega krajina ter doseže organski načrt za razvoj našega gospodarstva.

Poskusi povrnitve k takomenovanemu centrizmu v pokrajinski upravi in torej tudi v tržaški občinski upravi, s podporo sil, ki predstavljajo in ščitijo privilegije in politiko velemonopolov, predstavljajo nevarnost za Trst in uveljavljajo politiko, ki je privedla tržaško mesto v hudo krizo, v kateri se nahaja.

Federalni komite in Federalna kontrolna komisija sta ob zaključku svojega zasedanja pozvala vse tovariše, naj pristopijo k vsi vsemu h kampanji za včlanjevanje v Partijo in za vpis novih članov, tako v Partijo kot v Zvezo komunistične mladine, naj delujejo za učvrstitev organizacije naše Partije in mladinske organizacije s tem, da odprejo vrata stotinam in stotinam delavcev in uradnikov, mladincev in žensk, obrtnikov in kmetov, Italijanov in Slovencev, ki so s svojim glasom na volitvah že izkazali zaupanje v Partijo. Ta kampanja ima letos še poseben pomen, saj spada v okvir do stoletnega proslavljanja 40-letnice ustanovitve KPI in ZKMI.

Pred prvo sejo novega pokrajinskega sveta v Trstu

- ◆ Spletke Krščanske demokracije
- ◆ Ali se bo tudi v občinskem svetu postavilo vprašanje centrizma?
- ◆ Sestanek komunističnih pokrajinskih svetovalec

V ponedeljek bo prva seja novoizvoljenega pokrajinskega sveta. Na dnevnem redu je podreditev 24 pokrajinskih svetovalec izvoljenih 6. in 7. novembra ter izvolitev pokrajinskega predsednika, 4 odbornikov in 2 namestnikov.

V tork zvečer se je sestala komunistična skupina pokrajinskih svetovalec. Preučila je obstoječi položaj in se sporazumela o stališču, ki ga bo zavzela na prvi seji pokrajinskega sveta. Na isti seji sta bila izvoljena načelnik in tajnik skupine. Za načelnika je bil izvoljen tovar. Mario Colli, za tajnika pa tovar. Aleco Lucchesi.

V treh dneh se zaključujejo posvetovanja med Krščansko demokracijo in drugimi sredinskimi strankami, ki naj bi podpirale novi pokrajinski odbor in njegovega predsednika. Krščanska demokracija je objavila svoje stališče, po katerem

V že omenjen poročilu agencije »Italia« je nadalje rečeno sledeče:

»Razne spremembe v krajevnem političnem življenju, kakor tudi spremembe v strankah samih, kažejo na možnost, da bo prišlo do vzpostavitve sporazuma med štirimi sredinskimi strankami. Če bi prišlo do tega, potem bi se sodelovanje raztegnilo tudi na občinski svet v Trstu. Skoraj gotovo pa je, da socialdemokrati ne bodo vstopili v odbor, pa čeprav nimajo nikakršnih pomislekov proti liberalcem. Vprašanje je torej formule, ki bo nastala iz morebitnega sporazuma. Ker je že tako stališče socialdemokratov, je izključena vsaka možnost štiristrankarskega pokrajinskega odbora, vendar pa so možne tudi drugačne kombinacije, ni pa izzveza tudi možnost, da Krščanska demokracija sama sestavi pokrajinski odbor.

To je torej tisto, kar hoče doseči Krščanska demokracija in to zato, da bi se nadalje, na nedemokratičen način, ustala popolnoma politična monopola tudi v pokrajinski upravi. To ni za nas nič novega. Krščanska demokracija hoče še nadalje hoditi po njeni svojstveni poti, preprečujoč vsakršno premaknitve na levo, preprečujoč vsakršno formulo demokratizacije in vsakršno sprostitve v krajevnih ustanovah, neupoštevajoč, da ni bila taka volja zelo številnih volivcev, ki so volili zato, da se stvari premaknejo iz sedanje točke in da se tudi v pokrajinski upravi nekaj me-
nja.

Prihodnja številka
»DELA«
izide 30. decembra

15. januarja volitve občinskega sveta na Repentabru

Občinske volitve na Repentabru bodo 15. januarja 1961. To zadnji odlok je objavil pretekli teden tržaški podprefekt dr. Pasino.

Kot je znano v tej občini ni bilo občinskih volitev 6. novembra in to zaradi nekaterih formalnosti pri overitvi podpisov, ki niso bile v skladu z obstoječimi volilnim zakonom. Zato so 6. in 7. novembra repentaborski občani volili samo za pokrajinski svet.

Tako bodo glede volitev, ako bo šlo vse v redu, Repentabre dosegli prvi rekord. V času dobrega pol leta bodo šli namreč trikrat na voliča. Prvič so, kot smo omenili, volili samo za pokrajinski svet, drugič bodo izvolili novi občinski svet in tretjič, enkrat spomladi bodo volili še za senat.

Škof Santin in Slovenci

ni nič čudnega, ako je bil do-
bro gledan od fašistov.

Pravijo, da je že na Reki šel tako daleč, da je povzročil splošen odpor slovenskih in hrvaških duhovnikov proti sebi. En izmed njegovih prvih skrbni naj bi bila: izpodrinuti staroslovansko bogoslužje iz cerkva slovenskih župnij; čim bolj omejit slovensko petje v cerkvah; prisiliti slovenske in hrvaške duhovnike, da bi poučevali verouk samo v italijanskem jeziku, katerega pa niti duhovniki sami, niti otroci niso obvladali; zahtevati od slovenskih duhovnikov, naj v dopisovanju s škofijskim uradom uporabljajo samo italijanski jezik, kar je utemeljeval celo s trditvijo, da jim bo to pomagalo za temeljitše poznavanje državnega, to je italijanskega jezika. Pravijo tudi, da je, kot drugi fašistični oblastniki, tudi mons. Santin imel navado reči: »Qui siamo in Italia!«

Nič čudnega torej, če je tako počel škof, ki bi moral biti po svojem poslanstvu nepristranski do vseh narodnosti, katerim je bil postavljen za -niko, privedlo celo do tega, da se mu je del slovenske duhovščine, ki je čutila s prida, povzročila odpor slovenske duhovščine. Ta odpor je slovenska duhovščina manifestirala tudi v posebni spomenici, ki jo je sestavila in podpisala ter jo poslala Santinu. V njej je bilo med drugim rečeno, da se niti fašistična civilna oblast ne upa prepovedati slovenske verouk v cerkvah. »Vi ste torej prvi« — je bilo podčrtano v omenjeni spomenici — »ki v

jemu škofu: »Voi, signor vescovo, non siete vescovo, ma questore negli affari nazionali« in dodal, da to kar počneja fašistični kvestor v Gorici (glede uporabe slovenskega jezika), počenja mons. Santin v reški škofiji. Pravijo, da je Santin na to hudo obdolžitev odgovoril samo: »Lo comando e voi dovete obbedire!«

Ko je prišel Santin v Trst in je zavladal tudi nad področji Slovenske Istre, naj bila ena izmed njegovih prvih skrbni ta, da je silil nekatere slovenske duhovnike, naj poučujejo slovenske otroke verouk v italijanski. To je bilo razvidno tudi iz neke vloge, ki jo je poslal dne 27. septembra 1938 slovenskemu duhovniku Kocjančiču, ki je bil poslan v eno izmed župnij v Slovenski Istri.

Kmalu za tem so sledila še druga dejanja naperjena proti Slovincem in Hrvatom tržaško-krajske škofije, katerega so, prav tako kot pred več leti na Reki, povzročila odpor slovenske duhovščine. Ta odpor je slovenska duhovščina manifestirala tudi v posebni spomenici, ki jo je sestavila in podpisala ter jo poslala Santinu. V njej je bilo med drugim rečeno, da se niti fašistična civilna oblast ne upa prepovedati slovenske verouk v cerkvah. »Vi ste torej prvi« — je bilo podčrtano v omenjeni spomenici — »ki v

praksi odklanjate duševno hrano slovenskim otrokom.

Kmalu po prihodu Santina v Trst, je bilo v tedanjem krajskem škofijemk vzojevališču za duhovničen naraščaj prepovedano slovenskim gojenjem govoriti v svojem materinem jeziku Ker je po cerkvenih zakonih škof tudi dejanski vodja škofijskih semenščic, je jasno, da prepoved ni prišla samo od italijanskih sovističnih predstojnikov semenščic, marveč da je to odredil škof Santin, ali kar je najmanj, je zanj vedel in jo dopuščal.

Tu smo navedli le nekaj primerov, ki pa zelo dosti povedo. Toda takih in podobnih primerov je mnogo. V prihodnjih seštevkih bomo navedli še druge. To bomo storili z namenom, da jih spozna najširša slovenska javnost. Pravilno je namreč, da vsa slovenska javnost, kolikor mogoče do podrobnosti pozna človeka, ki sedi danes na tržaški škofijski stolici, da spozna in sama presoja o grehih, ki jih je ta človek napravil napram slovenskim vernikom, o grehih, ki jih ni mogoče ne pozabiti in ne odpustiti.

Pri tem želimo še enkrat poudariti, da mi ne napadamo Santina kot cerkvenega nepdstirja, da ne napadamo tistih njegovih dejanj, ki se tičejo njegovih naukov, ampak samo verskih naukov, ampak njegovo politikanstvo.

POLITIKA IN GOSPODARSTVO

Odprimo vrata naše Partije stotinam novih tovarišev Slovencev in Italijanov

● S povečanjem števila članov bomo najdostojneje proslavili 40-letnico ustanovitve KPI in njenega glasila lista „DELO“

Kampanja za obnavljanje članskih izkaznic in za vpisovanje novih tovarišev v našo Partijo se letos začneja takoj po koncu velike politične bitke, to je po uravnih volitvah, ki so se vršile 6. in 7. novembra; po bitki, ki je bila uspešna za našo Partijo, saj ji je prinesla 47.000 glasov. To so glasovi italijanskih in slovenskih volivcev, ki odobravajo našo politiko, naše borbe in naš program. To je temeljni element, ki ga moramo pravilno valorizirati tudi v trenutku, ko si postavljamo nalogo, da številčno povečamo našo Partijo. In prav volilni izidi nam jasno kažejo, kako velike možnosti imamo za razširitev naših vrst.

Analiza volilnih rezultatov v posameznih sedežih kaže, da je v raznih krajih naša Partija prejela več glasov na enem samem volišču, kot pa ima svojih članov celotna sekcija dotičnega okoliša. Tudi to nam jasno potrjuje, kako velike so številčne razlike med našimi volivci in člani naše Partije.

Pogoji za razširitev naših vrst torej obstajajo in ti pogoji so veliki, toda od našega delovanja je odvisno, kako jih bomo znali ugodno izkoristiti.

Ko smo začeli z obnavljanjem članstva za leto 1960, smo približno enako govorili. Trdili smo, da je mogoče doseči dobre rezultate. In kasneje se je izkazalo, da je bila naša trditve pravilna, saj smo dosegli prav dobre rezultate.

Danes je to še toliko bolj utemeljeno, saj je podkrepljeno od volilnih izidov. Te besede ponavljamo ne le za to, da prepričamo naše tovariše, da je mogoče napraviti več kot pa v preteklosti, temveč tudi zato, da se enkrat podčrtamo kako velika je potreba, da povečamo naše vrste z vpisovanjem novih tovarišev ter da te vrste okrepiamo z novimi silami.

Razširitev naših vrst je pogoj, lahko rečemo, temeljni pogoj za izboljšanje novih uspehov za katere se borimo mi, ves delavski razred in vsi socialni sloji za gospodarski razvoj Trsta in za demokratično obnovo v državi.

Gre torej za to, da organiziramo doberšen del naših volivcev in da se pri tem usmerjamo predvsem k delavcem in delavkam, k srednjemu sloju in izobraženemu, k ženam in mladini tako k Slovincem kot k Italijanom. Za doseg tega cilja, ki ni zgolj organizacijskega značaja, temveč ima izrazito politični pomen, je potrebno prepričanje, da so cilji, ki si jih postavljamo uresničljivi in da je vse to, v prvi vrsti, odvisno od našega delovanja in od naših sposobnosti. In to mora biti jasno vsem tovarišem.

Pri našem delovanju na področju vpisovanja novih članov v našo Partijo, se mnogokrat dogaja, da se zadovoljujemo s tem, da 100% izpolnimo cilj, ki nam je postavljen, predvsem da 100% obnovimo članstvo iz prejšnjega leta. Toda taka impostacija ne more roditi rezultatov, ki jih hočemo doseči.

Potrebno je, da vprašanje vpisovanja novih članov postane pravo politično vprašanje, da se o njem razpravlja v sekcijah, komitejih, na skupščinah sekcij, v celicah. Potreba po povečanju naših vrst in prepričanje, da je to dosegljivo, mora najti potrditev, bodisi v sedanjem organizacijskem položaju, kakor tudi v volilnih rezultatih. Politična debata mora premagati nezaupanje, boječnost, oportunitizem in sektaštvo, mora omogočiti premostitev zastarelih shematičnih impostacij, ki dati novega zaleta, navdušenja in

novih usmeritev, mora mobilizirati na stotine tovarišev in tovarišic na tem področju delovanja.

V članjevanje za leto 1961 sovpada s 40-letnico ustanovitve KPI in obenem tudi s 40-letnico našega glasila „DELO“. Proslavljanje teh obletnic morajo postati prave in velike manifestacije idejne propagande, manifestacije idej komunizma. V počastitev 40-letnice ustanovitve KPI in „DELA“ mora vsaka sekcija, vsaka celica skleniti, da poveča število svojih članov. To bo najboljši način dostojnega proslavljanja.

Maja bodo na Tržaškem tudi senatne volitve. Naša Partija mora na teh volitvah še povečati število glasov. Tudi kampanja za vpisovanje novih članov mora roditi tak rezultat, ki bo zajamčil nadaljnje napredovanje naše Partije na volitvah.

Tudi iz tega izhaja nujnost, da se letošnje včlanjevanje čimprej zaključi in da bomo potem posvečali več vnema drugim političnim problemom.

DAVIDE PESCATORI

Naslovna stran članske izkaznice KPI je letos prav taka, kakršna je bila leta 1921, to je tisto leto, ko je bila partija ustanovljena

Dolžnost vsakega člana je, da podpira Partijo. Zato naj ne bo tovariša, ki ne bi sprejel vsaj ene podporne znamke.

Slava P. Tomažiču!

Ta mesec se spominjamo tragičnih dogodkov, do katerih je prišlo pred 19 leti, ko so fašistični trinozi, računajoč na dokončni zlom vsakršnega odpora slovenskega ljudstva in komunistov, uprizorili monstruozni proces proti številnim primorskim antifašistom, na katerem so pet izmed njih obsodili na smrt in med katerimi je bil prvi, naš tržaški rojak in komunist ter bivši urednik Dela, tovariš P. Tomažič.

15. decembra 1941 so fašistične svinčene pretrgale nit življenja petim borcem za svobodo zatiranega ljudstva. Tega žalostnega a obenem herojskega dne se vsako leto spominja tržaško napredno in demokratično ljudstvo. Spomnilo se ga bo tudi letos in bo, kot običajno poromalo na e-notno spominsko proslavo, ki jo pripravljata openski sekciji Zveze bivših političnih preganjenцев in Zveze partizanov Tržaškega ozemlja na Opčinah.

Točen datum in ura ko se bo vršila spominska proslava bosta najavljena v dnevnem časopisu.

Komunistični svetovalci v tržaškem pokrajinskem svetu

PAOLO SEMA

BONOMO TOMINEZ

MARIO COLLI

FRANC GOMBAC

ALCEO LUCCHESI

M. BORTOLOTTI

Kaj nam pove analiza izidov upravnih volitev 6. in 7. novembra

- KPI je po vsej državi napredovala
- KD je tokrat izgubila skoraj en milijon glasov
- Po zasluzi zmage KPI je napredovala vsa levica

Napredovanje KPI, ki je zagotovilo pridobitev novih pozicij za celotno levčarsko razvrstitev, kljub določenemu nazadovanju PSI, znatno nazadovanje KD in protustavne desnice, so najpomembnejši politični elementi volitev 6. in 7. novembra.

KPI je pozvala volivce, naj volijo tako, da bodo napredovale enotne, demokratične in antifašistične sile, katere pobudnik je prav KPI. Volivci so s svojim glasom potrdili pravilnost te impostacije. KPI je stranka, ki je dosegla največji odstotek glasov, dočim je KD izgubila skoraj en milijon glasov.

Tako je KPI prešla od 23 odst. na 24,5 odst. vseh glasov. PSI je na pokrajinskih volitvah, v primerjavi s političnimi volitvami leta 1958, nazadovala za 0,3 odst.

Tudi socialdemokrati (PSDI) so v primerjavi z upravnimi volitvami leta 1956, izgubili 355.325 glasov, so pa v primerjavi s političnimi volitvami leta 1958 pridobili 211.838 glasov, kar predstavlja točno 1 odstotek.

Republikanci (PRI) so v primerjavi s političnimi volitvami leta 1958 izgubili 52.780 glasov.

Krščanska demokracija je izgubila 973 tisoč 614 glasov, kar predstavlja 2,1 odstotka.

Liberalci (PLI) so v primerjavi s političnimi volitvami nekoliko napredovali,

toda v primerjavi z zadnjimi upravnimi volitvami so tudi oni nazadovali.

Skratna desnica, to so fašisti in monarhisti, je v primerjavi s političnimi volitvami leta 1958, izgubila nad 200.000 glasov.

KPI je najbolj napredovala v severnih pokrajinah in zlasti v najbolj industrijsko razvitih mestih, kar predstavlja še eno potrditev, da v resnici italijansko ljudstvo ne veruje v toliko opevani mit „gospodarskega čudeža“, katerega v resnici ni.

Napredovanje KPI in stanje drugih strank na raznih področjih Italije nam zelo zgovorno prikazuje naslednja lestvica:

SEVERNA ITALIJA		
KPI	+ 178.869 glasov	= + 2,05%
PSI	- 176.998	= - 0,90%
KD	- 243.321	= - 0,62%
PSDI	+ 64.948	= + 0,71%
PRI	- 38.026	= - 0,26%
PLI	+ 33.746	= + 0,39%
PDI	- 144.603	= - 1,07%
MSI	+ 42.901	= + 0,44%

SREDNJA ITALIJA		
KPI	+ 45.949 glasov	= + 2,00%
PSI	- 47.555	= - 0,20%
KD	- 214.441	= - 2,40%
PSDI	+ 55.031	= + 0,20%
PLI	+ 6.245	= + 0,30%
PDI	- 128.407	= - 2,20%
MSI	+ 62.075	= + 1,30%

Volilni izidi v velikih italijanskih mestih

Evo nekaj zelo zgovornih in prepričljivih podatkov iz največjih italijanskih mest:

TURIN: KPI je prejela 151.819 ali 24,1% glasov. Na prejšnjih občinskih volitvah leta 1956 je prejela 124.098 ali 22,9% glasov, na parlamentarnih volitvah leta 1958 pa 139.507 ali 22,9% glasov. PSI je v tem mestu prejela letos 89.644 glasov, leta 1956 66.031 in leta 1958 84.489 glasov.

MILAN: V tem mestu je prejela KPI na sedanjih volitvah 195.921 glasov, leta 1956 157.030 in na parlamentarnih volitvah leta 1958 190.001 glasov. Tudi PSI je tokrat napravila pomemben korak naprej, saj je prejela 199.728 glasov, dočim jih je prejela leta 1956 le 172.380 na parlamentarnih volitvah pa 174.027.

GENOVA: KPI je prejela 130.921 glasov, leta 1956 pa 116.666, na parlamentarnih volitvah pa 124.619. Tudi v tem mestu je napredovala PSI, ki je prejela 105.637 glasov, dočim jih je prejela na prejšnjih upravnih volitvah le 99.400 in na parlamentarnih volitvah 105.076.

BENETKE: KPI je tokrat prejela 46.920 glasov, leta 1956 jih je imela 41.010 in na parlamentarnih volitvah

41.229. PSI je tokrat prejela 45.640 glasov, leta 1956 41.027 in na parlamentarnih volitvah pa 46.456.

BOLOGNA: KPI 138.090, leta 1956 121.406; na parlamentarnih volitvah 107.772. PSI je tokrat prejela 25.962 glasov, leta 1956 pa 19.957.

FLORENCA: KPI je v tem mestu napravila velik korak naprej, saj je prejela 93.134 glasov, dočim jih je prejela na parlamentarnih volitvah le 77.829 in na prejšnjih upravnih volitvah komaj 69.279. Pač pa je v tem mestu tokrat nekoliko nazadovala PSI, ki je prejela 39.686 glasov, dočim jih je imela leta 1956 44.573.

RIM: Tudi v tem mestu je KPI napravila velik korak naprej. Izidi so sledeči: KPI 269.922, leta 1956 je prejela 244.331 in na parlamentarnih volitvah 256.098 glasov. Tudi PSI se je močno uveljavila saj je prejela 154.331 glasov. Na parlamentarnih volitvah jih je ta stranka prejela 144.962 in na prejšnjih upravnih volitvah le 107.473.

NEAPELI: KPI je tokrat prejela 133.589 glasov, leta 1956 jih je imela 102.307. V tem mestu je šla naprej

Pri Sv. Barbari 87 odst. glasov za KP

Nedvomno je izmed vseh slovenskih vasi, ki so se najbolj izkazale na volitvah in ki so, v pravem pomenu besede, plebiscitarno oddale svoj glas Komunistični partiji, Sv. Barbara pri Miljah, na častnem mestu. Morda je v tem pogledu na prvem mestu ne le med slovenskimi vasi na Tržaškem ozemlju, temveč v Italiji sploh. Na volišču pri Sv. Barbari je bilo oddanih 87% vseh glasov za listo Komunistične partije. To je primer, ki po vsej pravici zasluži, da ga ne omenimo, marveč da ga z zlatimi črkami zapišemo v našo zgodovino. Večje politične zrelosti bi namreč ne mogli pričakovati. Tudi naš list izraža vso pohvalo in zahvalo volivcem in volivkam sekcije KP pri Sv. Barbari.

Vsestransko pozitiven obračun prispevkov za komunistični tisk in za volilni sklad

◆ Naša Federacija je presegla postavljeni cilj

◆ Uspeh kampanje v slovenskih sekcijah

Letošnja kampanja za nabiranje prispevkov v tiskovni volilni sklad je bila zaključena z izredno velikim uspehom. V ta namen je bilo nabrano nad 8 milijonov lir, kar je za našo Federacijo, upoštevajoč razmere v kakršnih se nahajamo ter gospodarsko krizo, ki tare naše mesto in deželo, zelo dosti. Ko je bil postavljen ta cilj, je marsikateri tovariš imel določene pomisleke in je menil, da je nedosegljiv, cilj, iz razlogov, ki smo jih tu zgoraj navedli. Toda kaj kmalu se je izkazalo, da taki pomisleki ne drže in da je z dobro voljo vseh tovarišev, s sistematičnim, kolektivnim delom mogoče, ne le doseči temveč celo preseči postavljen cilj.

Povsem jasno je, da ta, tako velika vsota ni bila nabrana takoj in niti ni bila dosežena sama od sebe. Zato, da je bil postavljeni cilj dosežen in celo presežen,

je bilo treba delati, kot smo omenili načrtno in kolektivno.

Naši tovariši so se v tej kampanji prepirali, potem ko so obiskali na stotine in tisoče družin, do katerih se v prejšnjih kampanjah običajno niso obračali, bodisi iz enega ali drugega razloga ali pomisleka, da so te družine dostopne in da pravilno razumejo pomen, ki ga ima kampanja za nabiranje prispevkov bodisi za tiskovni kakor tudi za volilni sklad.

Naši ljudje vedo, da komunisti nimajo bank in drugih virov dohodkov za vzdrževanje svojega tiska in za kritje stroškov, ki jih terja volilna kampanja. Naši ljudje vedo, da naša Partija ne prejema podpore od vlade, odnosno od državne blaginje. Zato so prispevali po svojih močeh in to z dobro voljo in z dobrim namenom.

Dosežek in celo presežek postavljenega cilja je bil prvo znamenje, da bo dosežen tudi nadaljnji korak naprej na volitvah; je bilo znamenje, da bo naša Partija okrepila svoj položaj v pokrajinskem svetu. Da bodo, torej pridobljeni novi glasovi na pokrajinskih volitvah in da bo, skupno z drugimi naprednimi in demokratičnimi silami dosežena zmaga v vseh podeželskih občinah, kar se je v resnici tudi zgodilo.

V nabiranju prispevkov se je, kot je razvidno iz lestvice, ki jo spodaj objavljamo, postavila na častno mesto sekcija v Miljah, ki je za več kot četr milijona prekorajčila postavljeni cilj. Toda na nič manj častnem mestu stoji tudi nekatere druge sekcije, tako v mestu kot na podeželju. Tako so n. pr. Opčine prispevale skoraj še enkrat toliko kolikor je znašal cilj, ki je bil postavljen njihovi sekciji.

Zelo lepo so se izkazale tudi sekcije v dolinski občini, kjer je Dolina skoraj za 100% presegla postavljeni cilj, kjer je Boljunec samo za 2.000 lir za Dolino, istotako Domjo, dočim so Ricmanje nabrale več kot še enkrat toliko, kolikor je znašal postavljeni cilj. Tu se je nadalje zelo lepo izkazal Log, dočim so ostale sekcije v celoti izpolnile naloge, ki so jim bile postavljene.

Tu moramo poudariti, da se je v vseh teh sekcijah tudi na volitvah zelo uveljavila naša Partija in napravila nadaljnje korake naprej.

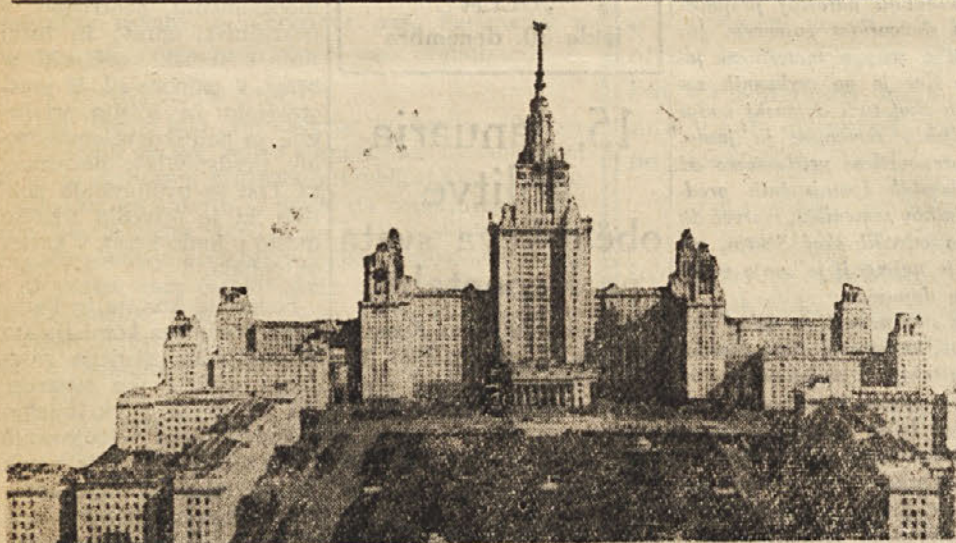
Dobro so se izkazale tudi naslednje slovenske vasi: Trebče, Prosek-Kontovel, Lonjer-Katinara, Križ, zlasti pa Konkonec.

Za postavljenim ciljem pa so zaostale vasi v občinah Devin-Nabrežina in deloma tudi v zgonski občini. So bili določeni činitelji, ki so bili vzrok neuspešnega nabiranja prispevkov, katere pa bo treba v bodoče odpraviti, odnosno premostiti.

Prav uspehi, ki so jih dosegle ostale sekcije, zlasti na podeželju, morajo biti tudi tovarišem v devinski-nabrežinski in v zgonski občini vzpodbuda pri bodočem delovanju.

Prispevki za komunistični tisk in za volilni sklad

SEKCIJE	cilj	nabrano
Milje	750.000	1.102.100
Curjel	500.000	631.195
Barlera	300.000	326.400
Pončana	200.000	291.500
Sv. Ivan - Podionjer	220.000	297.545
Sv. Marko	200.000	325.270
Magdalena	200.000	254.550
Tomažič	120.000	169.845
Rocol	100.000	166.490
Opčine	100.000	139.665
Sv. Križ	100.000	114.330
Rojan	100.000	128.680
Barkovlje	100.000	113.075
Sv. Alojz	80.000	115.170
Trebče	50.000	60.600
V. O. M.	50.000	61.400
Dolina	30.000	58.800
Boljunec	30.000	56.820
Domjo	20.000	39.440
Ricmanje	20.000	42.570
Konkonec	10.000	19.280
Log	10.000	18.175
Prebenik	10.000	10.000
Mačkoltje	10.000	10.000
Boršt	10.000	10.000
Orion (Tovarna)	5.000	6.900
Sv. Ana	150.000	150.000
Sv. Jakob	400.000	440.190
Greta	80.000	86.130
Tovarna strojev	150.000	172.305
Kolonkovec	160.000	177.850
Škeđenj	400.000	375.120
Salež - Zgonik	50.000	34.945
Prosek - Kontovel	60.000	76.390
Sv. Just - Staro mesto	80.000	75.290
Pratolongo	150.000	172.640
Arzenal	100.000	72.500
Sv. Vid	60.000	63.010
Lonjer	10.000	14.100
Bazovica		4.020
Elizabetska polja	60.000	14.370
Nabrežina - Devin - Sempolaj	40.000	12.250
Acegat	200.000	268.320
Bani		1.000
Razne pobude Federacije		722.345
Prispevki, ki so prispeli neposredno na Federacijo		745.300
SKUPNO		8.247.775

Veličastna poslopja moskovske univerze, ki se dvigajo na Leninovem griču, odkoder se nudi prekrasen razgled po vsej prestolnici Sovjetske zveze. Vseh poslopj, ki sestavljajo univerzo je 37. Površina, na kateri se razprostirajo ta poslopja meri skupno 320 hektarov. Osrednje poslopje ima 32 nadstropij in je visoko 57 metrov, najvišja stolpnica pa je visoka 224 metrov. Ta razsežna poslopja imajo skupno 22.000 prostorov. Nadalje ima ta univerza 148 aniteatralnih predavalnic in 1.000 laboratorijev. Univerzitetna knjižnica ima 1 milijon 200.000 knjig, posebna strokovna knjižnica pa 300.000 knjig. V čitalnicah lahko istočasno študira 1.100 študentov. Poslopja moskovske univerze na splošno so v pravem pomenu besede reprezentativna študijska palača, na katero je z vso upravičenostjo ponosen ne le sleherni prebivalec Moskve temveč tudi sleherni državljani Sovjetske zveze.

KULTURA IN ZNANOST

Lev Nikolajevič Tolstoj najmogočnejša osebnost ruske književnosti 19. stoletja

20. novembra je minilo točno 50 let od dneva, ko je umrl eden izmed največjih sinov bratskega ruskega naroda in obenem najmočnejši tvorci ruske književnosti ob koncu 19. stoletja, Lev Nikolajevič Tolstoj. 50. obletnice smrti tega velikega moža so se spomnili vsi kulturni narodi sveta. To ni nič čudnega, saj je bil Tolstoj ne le ruski, marveč svetovni pisatelj.

Lev Nikolajevič Tolstoj se je rodil v Jasni Poljani, v bližini Tule, dne 28. avgusta 1828. Bil je sin grofovskih družin. Mati mu je umrla ko je bil star komaj dve leti, a ko je bil star devet let, je izgubil še očeta, zato ga je vzgajala neka njegova daljna sorodnica.

Velik del svojega življenja je Tolstoj prebil v rodni Jasni Poljani. Nekaj časa pa je živel v Moskvi, kjer je tudi študiral pravne vede. Ker se ni mogel sprijazniti s tedanjim univerzitetnim znanostjo in s tedanjim univerzitetnim režimom, ni dovršil svojih študijev. Kot prostovoljec je nekaj časa služil v armadi na Kavkazu, kjer je tudi začel pisati svoje prve povesti. Dalj časa je potoval po zahodni Evropi in obiskal Nemčijo, Francijo, Italijo, Anglijo in Belgijo. Na tem potovanju je izpopolnjeval svoje učenje in se osebno seznanil s številnimi učenjaki. Vise, ki jih je doživljal si je sprosti beležil. Tako je v neki beležki zapisal med drugim, kako težak vtis je nanj napravila tedanja nemška šola: »Strašno — molitev za kralja, pretepanje, vse na pamet, duševno spričo otroci...«. V Berlinu je poslušal vrsto predavanj univerzitetnega profesorja zgodovinarja Droysena in predavanja fizika in fiziologa Dubois-Reymonda. V Londonu se je seznanil s Heczenom, ka-

V Sovjetski zvezi so Tolstojeva dela prevedena v 84 jezikov ter objavljena v stomilijonski nakladi. V jugoslovanskih jezikih je bilo od 1870 pa do danes objavljenih 150 njegovih del, v skupni nakladi poldruga milijona izvodov. Tudi v slovenski književnosti je Tolstoj na častnem mestu

terega je visoko cenil kot pisatelja in misleca. V tamkajšnjem parlamentu je poslušal tudi Dickensovo predavanje o vzgoji. V Bruslju je imel dolge pogovore s poljskim revolucionarjem Lelelevelom. Po vrnitvi v rodno Jasno Poljano je sklenil delovati za izboljšanje načina življenja kmetov-tlačanov. Z vso vmeno se je posvetil delu v jasnopoljanski šoli, ki jo je sam ustanovil in pisanju pedagoških člankov za list »Jasna Poljana«, ki ga je prav tako sam ustanovil in izdajal. Toda to njegovo delovanje na socialnem in pedagoškem področju ga je napravilo sumljivega v očeh carske vlade, katere mu je prizadejala precej neugodnosti, zaradi česar se je obrnil celo do samega carja s prošnjo, naj ukaže policiji, naj ga pusti v miru, kar je v resnici kar tudi storil, verjetno zato, ker je bil Tolstoj poznan že po vsem kulturnem svetu.

Da je Tolstoj čutil z ljudstvom in da mu je želel in hotel pomagati, da bi se osvobodilo, je med drugim zelo jasno razvidno iz številnih del. Tu naj navedemo samo to, kar je zapisal v svojem dnevniku leta 1905: »...Vedno bolj trdim zaradi svojega izobilja in uboštva okoli

mene. Množica ljudi, vsi nališpani, jedo, pijejo, zahtevajo. Sluge tekaajo, izpolnjujejo njihove zahteve. Meni pa je vedno mučneje in mučneje, vedno težje in težje udeleževati, a ne obsojati...«

Od revolucije, ki je bila leta 1905 je Tolstoj mnogo pričakoval. Upal je, da bo ljudstvo zmagovalo in da bo revolucija prinesla osvoboditev, kar pa se ni uresničilo. V nekem pismu je tedaj zapisal: »Jaz prevzamam v tej revoluciji vlogo odvete, česar sem se lotil prostovoljno in po svoji lastni volji. Vse kar prispeva ali more prispevati v korist tega ljudstva odobravam; vsega tistega, kar nima tega za glavni cilj in kar odvrta od njega, pa ne odobravam...«

Nič čudnega, torej, če je reakcija, ki je tedaj zmagala Tolstoja silno vznemirila in še bolj povečala njegove duševne muke. In leta 1908 je zapisal v svojem dnevniku: »Moje življenje v Jasni Poljani je popolnoma zaprto. Kamor koli grem — povsod sram in bol.« In nekaj dni kasneje je zapisal: »Vedno bolj me muči krivica brezumnega razkošja

koli grem — povsod sram in bol.« In nekaj dni kasneje je zapisal: »Vedno bolj me muči krivica brezumnega razkošja (Nadaljevanje na 4. strani)

Infrardeči žarki v službi znanosti

◆ Raziskave pri medicinski uporabi IR žarkov pravijo, do bo z njimi možno meriti temperaturo v notranjosti človekovega telesa in odkrivati rakaste tvorbe

Ob lepih dnevih se izpostavljamo infrardeči energiji — blagodejnemu vplivu sonca. Bolj točno bi rekli, da so IR (infrardeči žarki) elektromagnetna energija z visoko frekvenco od 1 do 500 milijonov nihajev na sekundo in z majhno valovno dolžino. Vendar pa je toplota infrardečega sevanja ostala skrivnost vse do leta 1800, dokler tega ni odkril angleški znanstvenik Wiliam Herschel.

Mož je delal preizkuse z optično prizmo. Ko je držal termometer za rdečim delom svetlobnega spektra, se je živo srebro dvignilo. Sonce je potemtakem oddajalo žarkove, ki ima lastnosti kot toplota. Imenovali so ga infrardeče, po latinski predponi »infra«, kar pomeni spodnji, od spodaj.

IR ŽARKI SO SPREGOVORILI V DRUGI SVETOVNI VOJNI

Dodirni 100 let je bilo IR sevanje le predmet teoretičnih razprav znanstvenikov. Med tem časom so ugotovili, da vsako telo s temperaturo višjo od minus 273°C (absolutne ničle) izseva toliko več IR žarkov, kolikor je višja njegova temperatura. Moramo še dodati, da različna telesa vsrkajo različno množino infrardečih žarkov.

Druga svetovna vojna je še bolj podžalala prizadevanja na tem področju. Zavezniki, kakor tudi Nemci, so izdelali naprave, ki so videle v temi, ko so jih zadeli toplotni žarki, vozila ali vojakov. Sodobni infrardeči detektorji so tako občutljivi, da zaznajo na 1000 m gorečo cigareto. Toda,

to še daleč ni rekord: nekateri detektorji zaznajo balistične izstrelke, ki so oddaljeni čez 1000 km.

Navzlic vsem, ki prihajajo o odkritjih na IR področju, pa v vsakdanjem življenju uporabljamo sorazmerno malo stvari, kajti vsa odkritja so, žal, vojaškega pomena.

V ospredju so seveda balistični izstrelki. Radar uspešno sledi letala in projektili, dokler ti ne presežejo hitrost Macha 2. Pri tej hitrosti postane slika na zaslonu majhna in zabrisana. Radar lahko onemogočimo z odmetavanjem kovinskih lističev. Prav tako je odlično za dobro delovanje radarja tudi primerno vreme. IR ŽARKI SE NIKOLI NE ZMOTIJO Strokovnjaki pravijo, da imajo IR naprave v primeru z radarjem več prednosti. Te so manjše, cenejše, lažje in bolj enostavne. Delujejo točneje. Z radarjem vidimo predmet kakor skozi kos leda, a z IR pa tako jasno kakor skozi okno. Mimo tega radar posreduje sliko predmeta le v celoti, a pri IR je mogoče ločiti posamezne dele — recimo, motor, izpuh, kolesa. Postopek je pri radarju zapleten, saj leta mora žarek najprej oddati in šele nato sprejeti, preden si ustvari sliko. IR ničesar ne oddaja, marveč samo srečema — pot se je zmanjšala. Še nekateri IR ni mogoče motiti, kar reagira le na toploti. IR naprava ima tudi slabe strani. Z njo ne moremo oddatitaviti oddaljenosti, kakor tudi ne hitrosti opazovanega predmeta. Druza pomanjkljivost je, da odprave pri dežju in močni megli.

Danes že obstajajo IR posnetki ki v velike višine (20.000 m in še več) kažejo različno mesto in njegove industrijske točke. Razumljivo je, da se bodo na takem posnetku razlikovale zasebne hiše in velike tovarne kot madeži raznih velikosti. Na podlagi teh madežev izvedenec hitro ugotovi vrsto tovarne. Pred očmi IR ne pomaga niti skrivanje pod zemljo.

IR ŽARKI BODO NAPOVEDALI VREME

IR so uporabili tudi pri zasledovanju večjih satelitov, ko so prenehali radijski signali. Tako se tudi nevidni in neslišni zemljini spremljevalci ne more skriti temu IR vohiljaču.

Vendar IR ne kaže samo toplote, ampak tudi posamezne toplotne stopnje. Tako sta nameščeni v Vanguardu II. dve infrardeči napravi, ki merita jakost sončne svetlobe, ki se odbija od zemeljske površine oz. od oblakov. Kopno odbije okoli 20, morje okoli pet, a oblaki 80 odstotkov upade svetlobe. Te razlike v jakosti odbite svetlobe omogočajo določanje skupin oblakov ter bodo s tem posredovali bolj natančno spoznanje vremenskih razmer na zemlji. Tudi z IR fotografijo, znano kot ovaporoografijo, je možno določiti posamezne toplotne stopnje. Evaporograf je močno podoben fotograf-skemu aparatu. Če ga usmerimo na neki predmet, bo namesto svetlobnih žarkov zbiral infrardeče in z njimi začitval obris predmeta na izredno tenki plasti olja. V primeru, ko imamo ploskev opazovanega predmeta različne temperature, ustvarjajo IR žarki različno debelo plast zaradi različnega izžarjevanja olja. Takšen »tonlotni« posnetek lahko optično za-beležimo.

Raziskave pri medicinski uporabi teh žarkov pravijo, da bo z njimi možno meriti tudi temperaturo notranosti človekovega telesa. Neki kanadski znanstvenik meni, da bo morda mogoče z IR žarki lažje ugotoviti rakaste tvorbe, ki so neposredno nad kožo. Te rakaste celice naj bi zaradi zvišane temperature oddalele tudi več IR žarkov, ki bi jih zaznala IR naprava. IR utrne tudi slej ali prej za-menjati termometre.

POVSOD IR ŽARKI

Industrija tesno sledi vojaškemu razvoju in skuša dognanja, ki niso več skrivnost, čimbolj izrabiti. Pri proizvodnji gumijastih pliščev za avtomobile slednje vse močnejše obremenjujejo, dokler se ne pretrgajo. IR naprava beleži mesta, kjer se plišči najhitreje segrejejo. Izledek potem pove, kje morajo plišč utrditi.

Kemiki uporabljajo IR kot kontrolno, če so vse stekleničke polnjene z isto mešanico zdravil. Z IR spektrofotometrom lahko identificiramo sleherni snov, saj vsaka seva na svoj značilen način, ko jo opazujemo z IR curkom.

V arhitekturi opazuje infrardeča naprava natančne modele hiš in ugotavlja, skozi katere dele oziroma razpoke se v zimskem času izgubi največ toplote.

Podobno izdelane naprave prihranijo težke milijone železnice. Ti varuhi so nameščeni med tračnicami in se vznemirijo, ko pelje čez njih vagon s preveč segreto osjo. Rezek signal opozori, da je os pregreta oziroma krogični ležaj slab in bi se vlak lahko iztril.

Tem žarkom lahko prepustimo avtomatično upravljanje tudi tam, kjer je nujno vzdrževati enako temperaturo. IR ugotavlja ogenj in v eni štiritisočinski sekunde vključi priprave za gašenje. Pri preobremenjenih električnih stikalih je še spet IR v vlogi varuha. IR odkriva zahrbtno špranje in razpoke v ledu, pokritem s tenko plastjo snega, in zato jih s pridom uporabljajo odpravne v Arktiki in Antarktiki. Če iščemo obrambno sredstvo proti trčenju dveh letal, je odgovor: IR.

Počasi, čeprav neutrudno, si IR utira pot v svet. To je tudi razumljivo, saj skoraj ni panoge, kjer ga ne bi mogli uporabiti. Gotovo bo imelo infrardeče sevanje nekoč takšen pomen v našem življenju, kot ga ima danes električni tok.

Kako so veliki kritiki in književniki ocenjevali Tolstojeva dela

Kaj so menili veliki književniki, kritiki in esejisti o Levu Nikolajeviču Tolstoju in o njegovih delih? Evo, nekaj primerov:

LIRONDEL, francoski raziskovalec in poznavalec ruske književnosti:

»Preveč utrudljivo bi bilo navajati brezštevne tatvine iz strani romanov "Vojna in mir", "Zločin in kaznen", "Ana Karenina". Nekoliko bi bilo napačno vse knjige, v katerih se opaža vpliv Tolstojevega duha. Nevidna navzočnost Rusije se more ugotoviti po stotinah znakov...«

MARRY, znani angleški kritik:

»Pisatelj drugih narodov samo caplja-poleg nog takih velikanih, kakršni so Tolstoj. Z njim in z Dostojevskim se je zaključila in izčrpala cela epoha človeške misli. Z obema stoji človeštvo na pragu odkritja novih skrivnosti...«

MELHIORE DE VOGUE, znani francoski kritik:

»Če so najzanimivejše one knjige, ki točno pojasnjujejo življenje nekega dela človeštva v danem trenutku, potem naše stoletje ni dalo nič zanimivejšega od Tol-

stojevih del. Brez omahovanja lahko izrečem, da je ta pisatelj, kadar noče biti samo romanopisec, največji med učitelji, ki bodo ostali kot priče novega stoletja...«

GUY DE MAUPASSANT, eden izmed največjih francoskih pisateljev:

»Vidim, da je bilo znan vse moje delovanje, da vseh mojih deset knjig ni nič vrednih!«

ROMAIN ROLLAND, francoski pisatelj, zgodovinar in biograf, Nobelov nagradenec:

»Tolstojeva dela so izvršila preokret v njegovih najglobljih mislih. Pred našimi očmi se je odkrilo ustvarjanje velikega življenja, v katerem se zrcali ves narod in še več: ves nov svet. "Vojna in mir", "Ana Karenina" in "Smrt Ivana Iljiča" so ljubši od vseh velikih del francoske književnosti...«

MARCEL PREVOST, znani francoski romanopisec:

»Tolstoj je bil za Francoze mojega rodu, ne le sijajen pripovednik, tvorec pokrajine, obdobji in ljudi temveč tudi stvaritelj novega načina čustvovanja. Go-

tovo nobeno delo sodobnih francoskih romanopiscev ne bi bilo ravno to, kar je, če ne bi bilo Tolstoja...«

STEFAN ZWEIG, avstrijski književnik in esejist:

»Tolstojeva proza stoji v vseh obdobjih vseh časov, pa tudi v naših dneh, kakor večna, praznačna in neminljiva, kakršna je priroda sama, ona se ne običi le kot umetnost...«

JOHN GALSWORTHY, angleški romanopisec in dramatik, Nobelov nagradenec, je potem, ko je prebral roman "Vojna in mir" izjavil: »To je največje med deli, ki so bila kdaj koli napisana...«

WILLIAM LLOYD HARRISON, odlični ameriški javni delavec:

Etična samozvest naših dni dosega v Tolstoju svoj najvišji izraz. Njegove besede se hitro širijo in izjavljajo globok vtis na misleče duhove. Po jasnosti predstav, po brezemelnem pogumu in trdnosti prepričanja, po preprostosti in sili izražanja pa ne moremo najti tekmeča. Tolstoj ni le Rus, temveč državljan vsega sveta. Njegov nauk ima vesoljni po-

(Nadaljevanje na 4. strani)

50-letnico Tolstojeve smrti so svečano praznovali po vsej Sovjetski zvezi. Osrednje proslave, ki je bila v Moskvi so se udeležili, poleg najvidnejših predstavnikov sovjetskega političnega in kulturnega življenja in pisateljevih sorodnikov tudi številni kulturni delavci iz mnogih držav. Na tej proslavi je govoril predsednik Zdrženja sovjetskih književnikov Soboljev. Inozemski književniki so ob tej priliki obiskali tudi Tolstojev dom v Jasni Poljani, kjer so se zbrali tudi pisateljevi sorodniki. Na sliki: dva njegova nečaka: Iljič (na levi) Ilja (na desni); sredi med njima pa je an Osipovič, ki je bil mnogo let v službi pri Tolstoju v Jasni Poljani

Ali sem vam dal napitnino? je vprašal. Mladenec. Nosač je bil v zadregi. Da, gospod, je dejal. Mladenec je pomagal s prstom na levici pred obrazom.

Zelo pogosto pozabljamo, kaj delam, je dejal, in se spominam šele dolgo potem — včasih po več letih. Ali vas smem vprašati, koliko sem vam dal?

Nosač ni vedel, pri čem je. Če se je hotel mladenec šaliti ali poskušati kakšno neumnost, je bilo res škoda, toda nosač ni bil od muh. Mladenec mu je dal deset centov in če bo zdaj začel dokazovati, da je dal nosaču kak neverjeten zlatnik za pet dolarjev, se nosač nikakor ne bo dal spregati in mu rekel, da je to vse, kar mu je dal — teh deset centov.

Dali ste mi deset centov, je dejal. Oprostite, je dejal mladenec. Naše. Dal je nosaču še en kovanec za deset centov.

Hvala gospod, je dejal nosač. Ali niste nekaj rekli, ko sva šla po hodniku? je vprašal mladenec.

Nič posebnega, je dejal nosač. Rekel sem le, da eni radi sedijo na eni strani, drugi na drugi. O, je dejal mladenec. Ali je ta stran prava?

Da, prava, je dejal nosač. Razen seveda, če vam je sončna stran bolj všeč. No, je dejal mladenec, kar rad imam sonce.

Dan je pa tudi lep, je dejal nosač. Mladenec je pogledal skozi okno, kot bi hotel videti dan. Drugače ni videl nič vlake. Toda gledal je skozi okno, kot bi gledal posebno lep dan.

Sonce sem kaj ne posije, ker je postaja pokrita, je dejal nosač, toda brž ko boste zunaj, bo sonca na pretek. Marsikateri potnik iz Kalifornije se ga naveliča in se presede na druga stran. Ste vi iz New Yorka?

WILLIAM SAROJAN

pokrita, je dejal nosač, toda brž ko boste zunaj, bo sonca na pretek. Marsikateri potnik iz Kalifornije se ga naveliča in se presede na druga stran. Ste vi iz New Yorka?

Mladenec ni nič izdajalo, da bi bil iz New Yorka ali od kjer koli drugje, toda nosača je zanimalo, odkod je mladenec, in zato je vprašal.

Ne, je dejal mladenec, še nikoli nisem bil izven Kalifornije.

Tudi jaz se nisem bil nikoli izven Kalifornije, je dejal nosač.

Človek bi dejal, da vi dosti potujete, je dejal mladenec.

Da, je dejal nosač. Na vlakih ali blizu njih sem delal skoraj vse življenje, od osemnajstega leta dalje; to je že več kot trideset let. Res pa je, da nisem prestopil meje Kalifornije. Srečal sem pa le dosti potnikov.

Jaz bi rad obiskal kdaj New York, je dejal mladenec.

Prav dobro razumem mladega človeka, kot ste vi, da si želi videti New York, je dejal nosač. New York je gotovo zelo zanimivo mesto.

Največje mesto je na svetu, je dejal mladenec.

Prav gotovo, je dejal nosač, in se zgani, kot da misli oditi in da mu je zelo žal.

LJUBEZEN

No, je dejal, pa dobro potujete. Hvala, je dejal mladenec.

Nosač je odšel iz vagona. Mladenec je pogledal skozi okno in se nato obrnil še o pravem času, da je opazil dekle na drugi strani prehoda, ki ga je opazovalo in naglo obrnilo glavo. Sam pa je, da je ne bi spravil v zadrego, še naprej obračal glavo, da bi se z njegovim vratom kmalu nekaj zgodilo. V hipu je spet zasukal glavo na prejšnje mesto proti oknu, pogledal skozi in začutil nepremagljivo željo, da bi se zopet ozrl na dekle. Hkrati je imel čudovit občutek, da se bo naposled nekam odpeljal tudi v prenesnem pomenu, da bo srečal druge ljudi, takšne, kot je ona, da si bo poročil z eno izmed njih in da si bo nekega dne ustvaril dom.

Toda nekaj časa se le ni ozrl v dekle, čeprav si je to od srca želel. Ko se je naposled le ozrl vanjo, je bil tako v zadregi, da je zardel, pozrl slino in se skušal s težavo nasmešiti, pa se mu ni posrečilo. Tudi dekletu se ni.

To se je dogajalo več kot deset minut po odhodu vlaka, ko se je ta podil med gričevjem, prijetno drdral in dajal vsemu videz prijetnih in čudovitih možnosti, kakor so ljubezen, precej dobre volje in neprisiljene naravnosti, posebno še, ker jo je bil srečal in je bil prijateljsko in prijazno razpoložen, ker jo je polago-

ma vedno bolj spoznaval in se vanjo zaljubljal.

Spet sta se spogledala čez kakih sedem minut, nato pa spet čez štiri minute, nato pa sta se spogledovala bolj na dolgo, čeprav sta se pretvarjala, da občudujeta pokrajino na drugi strani vlaka. Naposled sta se spogledovala kar vzdržema dolgo časa, ko sta občudovala pokrajino.

Nazadnje je mladenec vprašal: Ali ste iz New Yorka?

Ni vedel, kaj govori. Sam sebi se je zdel bedast in prav nič podoben mladim mošcem v filmih, ki počno take reči na vlakih.

Da, sem, je dejalo dekle. Kaj? je vprašal mladenec.

Ali niste vprašali, če sem iz New Yorka? je reklo dekle.

O, je reklo mladenec. Da vprašal sem. No, je dejalo dekle, sem.

Nisem vedel, da ste iz New Yorka, je rekel mladenec.

Vem, da niste, je dejalo dekle. Mladenec se je na vso moč skušal nasmešiti po filmsko.

Kako ste vedeli? je vprašal.

O, ne vem, je reklo dekle. Ali potujete v Sacramento?

Da, je dejal mladenec. Ali vi tudi? Da, jaz tudi, je dejalo dekle. Kaj delate tako daleč zdoma? je vprašal mladenec.

DOMAČI PROBLEMI IN VESTI

Tov. Mislej umrl

Tovariša Rudolfa Misleja ni več med nami. Preteklo soboto, je po dolgi in mučni bolezni, umrl v tržaški bolnišnici. Pokopali so ga v ponedeljek popoldne.

Pokojni je bil zelo poznan, zlasti v tržaškem šentjakobskem okraju, kjer je živel in se udeleževal v naših organizacijah. Bil je zaveden Slovenec in antifašist.

Mnogo let je bil zaposlen v Tovarni strojev, kjer si je tudi nakopal težko bolezen, ki je niti najodbojnejša znanost ne more ozdraviti.

Kljub temu, da je bil tako hudo bolan in je vedel, da ni več pomoči, je bil vendar do zadnjega diha. Tudi na bolniški postelji se je vneto zanimal za našo stvar in marljivo spremljal vse naše borbe.

Civilnega pogreba, ki je bil v ponedeljek popoldne, se je kljub izredno slabemu vremenu, udeležilo precejšnje število znancev, prijateljev in tovarišev. Našo Federacijo je na pogrebu zastopala tovarišica Marina. Ob odprtem grobu se je od njega, v imenu njegovih delovnih tovarišev, poslovil tov. Desanti.

Mi vsi, ki smo tove. Misleja poznali in cenili, ga bomo ohranili v trajnem spominu.

Zaljubljeni ženi, hčerki in ostalim sorodnikom pošilja „DELO“ svoje najljubše soznanje.

Obvestilo Zdrženja Italija-ZSSR

Zdrženje za kulturne stike s Sovjetsko zvezo sporoča, da sprejema naročnino za mesečno revijo v italijanskem jeziku „Realtà Sovietica“, ki izhaja v Rimu. Med tistimi, ki bodo poravnali celotno naročnino pred 15. junijem 1961, bo izbran listek za brezplačno potovanje v Sovjetsko zvezo. Za vsa pojasnila, kakor tudi za naročnino se obrnite na sedež Zdrženja v Trstu, ul. S. Nicolò 11. drugo nadst., telef. 29-403.

Nadaljevanje s 3. strani

Lev Nikolajevič Tolstoj

ajegovih najboljših misli. Pred našimi sredi nezakrivilnega siromaštva in pomanjkanja, med katerim živim. Leta 1910 pa je nekje zapisal: „Občutim težko žalost. Svest si svojega gnusnega življenja sredi tistih, ki delajo, da bi se komaj — komaj rešili smrti od mraza in lakote.“ Vse to ga je postopoma — poleg nezadovoljivih razmer v družini, nerazumevanja z ženo, in zaradi hudih nasprotij s prvaki pravoslavne vere — privedlo do tega, da je sklenil pobežniti od doma, kar se je zgodilo 28. oktobra 1910. Toda med potovanjem — kar se je zgodilo v Bolgariji — je zbolel na pljučih in umrl na železniški postaji Astapovo.

Tu smo le bežno navedli nekatere najzanimivejše dogodke iz življenja tega velikega sina ruske zemlje; sedaj pa še nekaj o njegovih književnih delih.

Po umotvorih — trilogiji iz lastnega življenja: „Detinstvo“, „Deška leta“, „Mladost“, „Sevastopolske povesti“, „Rodbinska sreča“ in „Kozaki“ — je presenetljivo svetovno javnost z znamenito veleumetnično izza časa Napoleonovega pohoda in vdora v Rusijo, dovršeno podobo dobe in ljudi. Kasneje je objavil še roman „Anna Karenina“, v katerem obravnava vprašanje ljubezni in družine; noveli „Smrt Ivana Iljiča“ in „Kreutzerjeva sonata“, roman „Vstajenje“, ostro obsodbo sočasne družbene morale, in dolgo vrsto povesti in novel, a razen tega še drame „Moč teme“, „Živi mrtveci“ in „Luč sveti v temi“. Posebno mojstrstvo je izpričal v preprosti pisanih „Ljudskih povestih“, in globoko misli v nizu pedagoških in socialnih člankov ter študijih o umetnosti.

Tolstoj je bil kot pripovednik in človek gotovo najbolj presenetljiva osebnost svoje dobe: velik umetnik in življenjski modrec, neumorno razmišljujoč o rešitvi iz socialnih zagat sveta, oznanjevalec novega človeka, neuklonljivi iskalec resni-

Za zaščito pravic naše etnične skupnosti v Italiji

◆ Iz intervencij, ki jih je naš poslanec tov. Vidali naslovil raznim ministrom rimske vlade

Poslanec Vidali je tudi v zadnjih tednih naslovil raznim ministrstvom in predsedstvu vlade številne vloge, v katerih se zavzema za rešitev številnih problemov, ki so v našem mestu zelo občutni. Tu bomo navedli nekatere izmed najvažnejših.

24. oktobra je naslovil na predsednika ministrskega sveta in na ministra za notranje zadeve vprašanje, ki je v zvezi s prepovedjo slovenskega predvolilnega govora na tržaškem Velikem trgu. V vprašanju je med drugim rečeno, da pomeni ukrep, ki ga je sprejel vladi komisar, teptanje narodnih pravic Slovencev, ki so zaščitene po republiški ustavi in po Londonskem sporazumu ter da ta ukrep žali demokracijo čustva tržaškega prebivalstva. Nadalje je v omenjeni vlogi podčrtano, da je slovensko prebivalstvo dalo velik doprinos v osvobodilnem gibanju in da izpolnjuje vse dolžnosti državljanov; da je to prebivalstvo dosti pretrpelo za časa fašizma in si je priborilo pravico do polne enakopravnosti z ostalimi italijanskimi državljani. Naš poslanec je zahteval, naj se ukrep vladne komisije v Trstu razveljavi.

Ministru za trgovino mornarico in ministru za zunanje zadeve je naš poslanec naslovil vlogo, v kateri vprašuje ali je predvideno, da bodo v italijanski delegaciji, ki se bo pogajala z Jugoslavijo o dokončni razmejitvi v vodah tržaškega zaliva, tudi predstavniki ribičev. V primeru, da to ni bilo predvideno, naš poslanec predlaga, naj se to stori, saj so ribiči tista kategorija državljanov, ki je neposredno najbolj zainteresirana v tem pogledu. To bo tudi pomagalo doseči konkretno izboljšanje življenjskih pogojev italijanskih ribičev v gornjem Jadranu.

Ministru za trgovinsko mornarico je naslovil vlogo, v kateri zahteva pojasnila glede ukrepov, ki jih namerava sprejeti vlada za to, da se zaustavi krčenje števila domačih plovov, njih linij, ki vzdržujejo promet v jadranskih pristaniščih. V vlogi je med drugim rečeno, da se je v zadnjih letih občutno zmanjšala tonaža domačih mornaric, ki vzdržuje proge na Jadranu, pač pa se je tonaža tuje mornarice za skoraj trikrat povečala. Samo v 9 mesecih tega leta je bilo uvedenih 8 novih prekomorskih prog, od katerih jih 6 pripada inozemskim plovnim družbam.

V Trstu je od 78 plovov linij točno polovica v rokah inozemskih družb.

Skupno s poslanecem Francem iz Trsta se je naš poslanec zanimal tudi za vprašanje avtocest na območju Gorice-Ljubljane in ki bo povezovala omrežje ostalih italijanskih avtocest z jugoslovanskimi ter srednje in vzhodno-evropskim omrežjem avtocest. Oba poslanca vprašujeta za pojasnila kako je s tem vprašanjem in ali je bila gradnja omenjene avtoceste že vključena v načrt gradnje avtocest in če so bili v tem po-

gledu že napravljeni potrebni koraki za pospešitev gradnje avtoceste na odseku Gorica-Ljubljana, s strani jugoslovanske vlade.

Poslanec Vidali je nadalje zahteval pravico ureditev vprašanja, ki se tiče pomorskih naprav na vsem gornjem Jadranu. Kot je znano se skušajo Benetke lasiti nekakega monopola nad vsemi napravami tudi v tržaškem zalivu. Nadalje je vprašal ministra za javna dela in za zdravstvo kakaj ne napredujejo dela pri gradnji centra za zdravljenje raka v Trstu, ki je tako potreben, zlasti se, ker se danje naprave v tržaški splošni bolnici ne odgovarja obstoječim zahtevam in potrebam. In končno naj tu navedemo še zanimanje, ki ga je naš poslanec pokazal za ugodno rešitev vprašanja financiranja tržaške univerze, kot je znano so se tudi takse na tej univerzi znatno povečale, kar je spravilo v težak

položaj številne študente, ki so proti temu ukrepu tudi protestirali. Za to, da bo tržaška univerza lahko nemoteno delovala so potrebna nova izredna nakazila, ki bodo med drugim omogočila tudi nabavo sodobne opreme za razne laboratorije, ki jih domača univerza nujno potrebuje.

Sprejem na konzulatu FLRJ

Ob priliki jugoslovanskega državnega praznika je generalni konzul FLRJ v Trstu dr. Ziga Vodusek s soprogom priredil svečan sprejem, katerega so se udeležili najvidnejši predstavniki civilne in vojske oblasti iz Trsta, Gorice in Vidma, predstavniki raznih političnih strank ter gospodarskih in kulturnih organizacij. Sprejema so se udeležili tudi predstavniki naše Federacije.

Odobritev načrtov za gradnjo slovenske šole pri Sv. Ivanu

● Za zgraditev ustreznega poslopja so se zavzeli komunisti v pokrajinskem svetu

Pred kratkim je tehnični in upravni odbor Deželnega skrbništva za javne ustanove odobril načrt za gradnjo slovenske liceja in Trgovske akademije v Trstu. Kot je znano je bila v ta namen določena svota 180 milijonov lir. Od te vsote bodo porabili 18 milijonov za odkup zemljišča, na katerem bo zgrajeno novo šolsko poslopje in ki se nahaja pri Sv. Ivanu.

Novo poslopje bo imelo tri nadstropja. V njem bodo poleg učilnic in upravnih prostorov tudi sodobno urejena telodavnica in nekaj znanstvenih laboratorijev. Učilnice bo točno 20; 10 jih bo na razpolago za Trgovsko akademijo in 10 za znanstveni licej. Šoli, četrtno bosta v istem poslopju, bosta imeli ločen vhod.

Upati je, da bo sedaj do vprašanje premaknjeno z mrtve točke in da bodo v resnici pričeli v kratkem z deli saj je potreba po novem učnem zavodu v Trstu — Znanstveni ter klasi-

čni licej se še vedno nahaja v izredno neustreznih prostorih v ul. Lazaretto večnino — zares velika. Tega se je zavedala tudi skupina komunističnih svetovalec v pokrajinskem svetu, ki se je že pred leti zavzela za zgraditev nove šole. Kot je znano je ta predlog podrobno obravnil bivši pokrajinski svetovalec, tovariš dr. Karel Šiško, ki o čem-

Neki tržaški nacionalistični list je tudi v teh dneh skušal po svoje zavijati iz trte svoje argumente, namigujoč, da gre za nekak privilegij, ki naj bi ga bil deležni tržaški Slovenci. Toda v resnici ne gre za noben privilegij, marveč samo za izpolnitev dolžnosti, ki jih ima italijanska država do slovenske etnične skupnosti v Trstu.

„Katoliški glas“ in „Demokracija“ namerno potvarjata dejstva

V eni izmed naših prejšnjih števil smo v nekem članku oizgledali tržaško radijsko postajo, ki oddaja v slovenskem jeziku, zaradi neobjektivnega poročanja. Znova in že stara stvar je, da se ta radijska postaja še posebno odlikuje po svojem antikomunizmu in po klerikalizmu, ki presegata vsako mero, kar je prišlo v volilni kampanji se posebej do izraza in to vsaj v tisti dobi, na katero se je nanašalo pisanje v našem listu.

Ne bomo tu naštevati podrobnostih primerov, saj mi nimamo ne časa in ne moči, da bi prešteli vse primere, ki se nanašajo na to ali ono stran — kar n. pr. lahko delata „Katoliški glas“ in „Demokracija“ — toda nikakor ne moremo mimo zelo zgovornega in otipljivega primera, ki nas je takorekro prisilil, da smo napisali omenjeni članek.

Bilo je v nedeljo 23. oktobra. Naša Partija je za ta dan na poveljevalno volilne shode v slovenskih krajih: na trgu Garibaldi v Trstu, v Lonjerji, Krizu, Medji vasi, Gropoli, Padricah, Nabrežini, Sempolaju, Machinjah, Gabrovu, Brisčikah, Velikem Reptnu, Samatorci, Saležu, Zgoniku, na Opčinah in na Konkonelu. Kljub temu, da je bilo tozadevno obvestilo dostavljeno

na RAI s prošnjo, da ga objavijo, ni postajala, ki oddaja v slovenskem jeziku tega stori, kljub temu, da živi v vseh omenjenih krajih na tisoče Slovencev, ki bi bilo zadevno obvestilo prav gotovo zanimalo. Pač pa smo imeli priliko slišati sporočilo, da bo istega dne govoril v Miljah tržaški župan Franzil. Zelo smo radovedni, koliko slovenskih radijskih naročnikov je zanimala ta napoved. Torej tu je več kot zgovoren dokaz pristranosti in neobjektivnosti!

Nemalo smo se začudili, ko smo teden kasneje imeli priliko brati v „Katoliškem glasu“ članec pod naslovom „Med trnjem in osotom“, v katerem je vse polno netočnosti in laži. Poudarjamo laži, kljub temu, da je po božjih zapovedih greh lagati, kar pa so očividno gospodje uredniki katoliškega lista enostavno pozabili. Začudili smo se tem bolj, ker smo ugotovili, da omenjeni list skuša braniti tržaški radio. Pri tem se vprašujemo, kaj ima skupnega list, ki je glasilo neke dolocene skupine in kot tako ne bi imelo imeti nič skupnega z radijem, ki je ustanova, ki mora biti v službi vseh državljanov.

Se bolj pa smo se začudili,

GLASBENA MATICA V TRSTU

V nedeljo, 4. decembra ob 16.30 bo v Avditoriju KONCERT

OPERNE GLASBE
Sodelujejo solisti ljubljanske Opere: Vilma Bukovec, Miro Brajnik in Vlado Korosec; Orkester društva operno simfoničnih orkestror Slovenije, dirigent Dimitrij Zebrec.

Vstopnice so na razpolago v Tržaški knjižarni, ul. Sv. Franciška 20, telef. 61-792 ter dve uri pred pričetkom koncerta v Bar Moscolin, ul. Teatro Romano, 2 (nasproti Avditorija).

Koncert zbora iz Celja v Avditoriju

V soboto, 19. novembra je pel v tržaškem Avditoriju moski komorni zbor iz Celja; v nedeljo pa je pel v Gorici in v ponedeljek na Kontovelu.

Ta zbor spada med mlajše slovenske reprezentativne zore in se je tokrat prvič predstavil naši publici. Kako in kakaj je nastal ta zbor, kakšne cilje zasleduje, kaj pravi o njem strokovna kritika, je jasno razvidno iz zborove „biografije“, ki je bila objavljena v posebni brošuri, ki je izšla ob priliki gostovanja v naših krajih. Iz te „biografije“ povzemamo sledeče:

„Odločitev desetine pevcev, ki se je spomladi 1949 zbrala v garderobi nastajajočega celjskega gledališča, da bi pri njem in ob njem sodelovala vsakokrat in kjerkoli bi bila potrebna narodna, borbena ali umetna pesem, je po desetih letih vztrajnega in požrtvovalnega dela usposobil zbor, da se je s koncertnih odrov — doma in v zamejstvu — postavljal kot resno in umetniško pevsko združenje, kot zbor, ki ga odlikuje velika pripravljenost in visoko umetni-

Sredi preteklega sezone je zbor gostoval v tržaškem Avditoriju v celoti podpril, kar je tu zgoraj navedeno. Tako slovenske kot hrvatske ali pa italijanske umetne pesmi, ki jih je zbor izvajal, so bile na enako visoki umetniški ravni. Da je tako, je potrdilo tudi navdušeno in dolgotrajno ploskanje občinstva, ki je spremljalo vse pesmi z izredno veliko pozornostjo. Tudi naša želja je, da bi ta zbor kmalu ponovno prišel v Trst in da bi ga tedaj poslušalo mnogo bolj številno občinstvo.

Zaslugo za doseženo umetniško stopnjo je nesporno pripisati dirigentu prof. Egonu Kupeju, ki ga slovenska glasbena javnost ocenjuje kot subtilnega globokega in raziskujočega muzika, ki uvaja svoje pevece in svoj krog poslušalcev v tajne lepote glasbe, ki ga ne privlači nič toliko zunanji uspeh kot resnično umetniško doživljanje.

Koncert, ki smo ga poslušali preteklo soboto v tržaškem Avditoriju je v celoti podpril, kar je tu zgoraj navedeno. Tako slovenske kot hrvatske ali pa italijanske umetne pesmi, ki jih je zbor izvajal, so bile na enako visoki umetniški ravni. Da je tako, je potrdilo tudi navdušeno in dolgotrajno ploskanje občinstva, ki je spremljalo vse pesmi z izredno veliko pozornostjo. Tudi naša želja je, da bi ta zbor kmalu ponovno prišel v Trst in da bi ga tedaj poslušalo mnogo bolj številno občinstvo.

Otvoritev nove sezone Slovenskega gledališča v Trstu

V soboto 19. novembra je Slovensko gledališče v Trstu otvorilo v Avditoriju novo, šestnajsto sezono svojega umetniškega delovanja. To je že lepa doba, in dokaj umetniški vrednot je bilo v tem času nudenih tržaškemu občinstvu. Domačini, večinoma delavci in kmetje, ter v manjšem številu tudi malomeščani so topla pozdravili poročila slovenskega kulturnega začarisa; dvorane so bile nabito polne in predstavljeni dela so nalezela na odmev v dušah prisotnih in se povezala z njihovim življenjem.

Zakaj sedaj ta povezava s pu-

bliko, ta odjek predstavljenega „Snaga“, Julija Guština, kot zdelo dobroga Martina, Jožka Lukeža, Danila Turka, kot zanimivega Brdava, Rada Nakrstova, zelo prijetno Leli Nakrstova. ****

Zamisel dela samega pa je vse hvala uradna. Leistikov „Martin Krpan“ spada med našo literarno klasiko; je še danes vzor lepega pisanja a predvsem so danes občutno ostrino kritike tedanjih dunajskih vladi, duha odpora proti zatiranju, ki je posebej v legendarnem heroju, v Martinu Krpanu. Postaviti tako klasiko lahko je v ponos vsakemu narodu. A kako? Javorska modernizacija je, menim, kaj dobro rešila to vprašanje, ko je predstavila svežo in spontano igrano in ohranila idejno originalno zamisel (a žal dodala neumestne namige).

Režiser Jože Babič in njegov asistent Adrijan Rustja sta predstavila komedijo tako, da je dejanje potekalo prijetno in je bilo dokaj podrobno izdelano. Scenograf je inž. arh. Niko Matul, kostumograf inž. arh. Milena Matul, glasbeno spremljanje pa je besedilo Tita Vidmarja sestavil Aleksander Vodopivec.

Prav posebno moramo pohvaliti nastopajoče igrance. V prijetni atmosferi so nam podarili živahno, iskreno in sveže doživljanje. Presevom moramo pohvaliti Silvijo Kobala v vlogi cesarice ter sekretarja podjetja.

Trav posebno moramo pohvaliti nastopajoče igrance. V prijetni atmosferi so nam podarili živahno, iskreno in sveže doživljanje. Presevom moramo pohvaliti Silvijo Kobala v vlogi cesarice ter sekretarja podjetja.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
V nedeljo 4. dec. 1960 ob 15.30 in ob 20. uri v prosvetni dvorani „Albert Sirk“ v Sv. Krizu.

v četrtek 8. dec. 1960 ob 16.30 v Zadrzni dvorani na Kontovelu, v nedeljo 11. dec. 1960 ob 16. in ob 20. v Prosvetni dvorani v Gorici, Corso Verdi 1.

JOŽE JAVORSEK
M A N E V R I
komedija v dveh delih

Velika izbira štedilnikov počni na premog, plin in električno zaloga tekočega plina in postrežba na dom

BRUSINI CARLO
zastopnik "FLAMINAGAS,"

TRST - Ul. Cesare Battisti, 20. - telef. 29-041

Trgovina VITTADELLO
TRST, VIA DANTE 12 - Telef. 37-861

Delavci!
Zima je pred vrati

Vsako izmed vas bo gotovo vsaj delno obnovil svojo garderobo: debelejšo obleko, nove hlače, dežni plašč ali suknjo, zimski plašč.

Vse to dobite pri Vittadello

Vittadello vam omogoča, da se oblačite z okusom, eleganco in po najnižjih cenah.

S svojimi 65 trgovinami Vittadello oblači polovico Italije.

Kdor enkrat kupi pri VITTADELLO,

se potem vedno vrača k VITTADELLO!

Obiščite nas in ne boste razočarani
Trgovina VITTADELLO
TRST, VIA DANTE 12 - Telef. 37-861

Obiščite nas in ne boste razočarani